

Wykluczenie edukacyjne to sytuacja, w której dziecko nie realizuje swojego potencjału rozwojowego z przyczyn pozostających częściowo lub całkowicie poza jego wpływem.

Czynniki wpływające na to wykluczenie to:

1. Przyczyny ekonomiczne:

- sytuacja ekonomiczna
- dziecko nie radzi sobie z nauką, a rodziców nie stać na opłacenie korepetycji. 13% polskich rodzin nie może sobie pozwolić na zakup korepetycji dla dziecka, mimo deklarowanych chęci¹.
- sytuacja bytowa – dziecko nie może w pełni realizować zaplanowanego dla niego programu edukacyjnego, ponieważ nie ma w domu warunków do nauki. W 2014 roku ponad 4% dzieci w Polsce do lat 15 nie miało zapewnionego odpowiedniego miejsca do nauki i odrabiania lekcji².

2. Przyczyny środowiskowe:

- niewydolność wychowawcza rodziny – dziecko nie pracuje samodzielnie, ponieważ nikt w domu nie pilnuje jego nauki. W 2019 roku ponad 143 tys rodzin w Polsce otrzymało świadczenia z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo – wychowawczej i prowadzenia gospodarstwa domowego³.
- niski kapitał społeczny – dziecko nie radzi sobie z nauką, ponieważ rodzice nie potrafią mu pomóc lub nie widzą takiej potrzeby. Często jest to powiązane z niskimi aspiracjami – dziecko nie przykładają wagi do nauki, ponieważ ma takie wzorce rodzinne. 15% Polaków w wieku 15–64 lata ma wykształcenie gimnazjalne, podstawowe lub niepełne podstawowe⁴.

¹ Na podstawie http://konfederacjalewiatan.pl/legislacja/wydawnictwa/_files/publikacje/2016/Raport_Efektowna_Edukacja_22_09_2016.pdf

² Genowska Agnieszka, Goworko-Składanek Beata, Szafraniec Krystyna, Społeczno-ekonomiczne warunki bytowe dzieci w Polsce na tle krajów Unii Europejskiej. Część I, „Medycyna Ogólna i Nauki o Zdrowiu”, 2017, Tom 23, nr 1, s. 21

³ GUS (2020)

⁴ GUS (2019)

Wiele z powyższych uwarunkowań często występuje jednocześnie lub jedno wywołują kolejne, jak upadające kostki domina. Są rodziny, w których spotykamy większość z tych problemów. Nie istnieje recepta pozwalająca rozwiązać wszystkie, lecz eliminując choćby jeden z nich możemy przeciąć sekwencję niekorzystnych zdarzeń prowadzącą do porażki edukacyjnej i straconych szans.

Wykluczenie nie zawsze oznacza, że dzieci nie mają dostępu do dobrej jakości edukacji ze względu na warunki socjoekonomiczne, chociaż często takie są skojarzenia. Bywa, że dzieci z dobrze sytuowanych domów nie mają wytworzonych stabilnych, trwałych relacji opartych na zaufaniu do dorosłego. Ich rodzice za dużo pracują, za mało są obecni w życiu swoich dzieci lub sami mają dużo kłopotów osobistych.

Spotkania z mentorami

Dzięki interdyscyplinarnym projektom, dzieci i młodzież z rodzin o niskich aspiracjach mogą zetknąć się z doświadczeniami, które mają szansę poszerzyć ich horyzonty i skłonić do zmiany planowanej dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej na taką, która lepiej realizuje ich potencjał. Również uczniowie z innymi rodzajami wykluczenia edukacyjnego mogą dzięki nim odnaleźć niszę, która da im poczucie własnej wartości i zwiększy ogólną motywację do zdobywania wiedzy. Nie bez znaczenia jest również rozwój kompetencji społecznych i poczucia misji, będący skutkiem zaangażowania w projekty ważne dla społeczności lokalnej – szczególnie bezcenny w przypadku dzieci z rodzin cechujących się tzw. wyuczoną bezradnością.

Program MENTOR powstał dla wszystkich tych dzieci, których rodzice lub opiekunowie z różnych przyczyn nie wypełniają swojej roli. Dzieci potrzebują wsparcia, opieki, rozmowy. Potrzebują dorosłych przewodników, którzy nie tylko pomogą w nauce, ale też odpowiedzą na pytania, pokażą ciekawe miejsca, zaprezentują sposoby spędzania czasu i szerokie koło opcji do realizacji marzeń i celów.

W programie MENTOR dobrami, które oferujesz są Twój czas i zaangażowanie. Stajesz się tym dorosłym, którego brakło małemu człowiekowi. Jeden podopieczny Fundacji ma jednego mentora, ważne jest w tym duecie wytworzenie więzi i zbudowanie zaufania.

Każde dziecko to ogromny potencjał. Musi tylko w sobie uwierzyć. Wszystkie dzieci mogą latać, wystarczy umożliwić im rozwinięcie skrzydeł.

